

Холиқ назар қилса ҳолимиз қандай бўлишини тасаввур қилдингизми?!

11:03 / 02 январь 1800

Милодий 851 сана 9 апрелда учинчи ҳижрий асрнинг энг машҳур фақиҳларидан бўлган Ҳотам ал-Асомм вафот қилди. У жуда ҳам парҳезкор ва зоҳид инсон эди. «Асомм», яъни «кар» лақаби эса унга бир воқеа ортидан берилган. Бу нарса унинг юввош, одобли ва гўзал хулқли эканлигига далолат қилади.

Бир аёл ундан бир масала ҳақида фатво сўраб келади ва беихтиёр орқасидан овозли ел чиқиб кетади. Аёл ниҳоятда хижолат бўлади. Ҳотам эса ўзини карликка солади. Худди уни эшитмагандек шундай дейди:

- Эшитмадим, қаттиқроқ гапир!

Ҳотам ўзини карлардек тутгани учун шу лақабни олади!

Кўнгил олиш нақадар гўзал. Айбни яшириш нақадар ажойиб. Бировларнинг айбини кўриб кўрмаганга олиш қандай гўзал!

Заркалий ўзининг «Ал-аълум» номли ажойиб китобида келтиради:

«Ҳотам ал-Асомм бир куни фарзандларига ҳажга отланганини айтади. Фарзандлари йиғлаб: «Бизни кимга ташлаб кетасиз?», дейишади. Унинг қизларидан бири ниҳоятда баракали ва бошқача эди. Аллоҳ уни таваккул ва ишонч неъмат билан сийлаган эди. У ака-укаларига деди:

- Отамизни ўз ҳолларига қўйинглар. У киши ризқ берувчи эмас.

Кетаверсинлар!

Ҳотам йўлга чиқди. Унинг фарзандлари оч қолишди. Ҳалиги қизини энди ака-укалари маломат қила бошлашди. Қиз Аллоҳга ёлворди: «Эй Роббим! Мени уялтириб қўйма!».

Улар яшайдиган жойдан амир ўтиб қолиб ходимиغا сув топишини буюрди. Ҳотамнинг аҳли унга тоза кўзада зилол сув беришди. Амир бу кимнинг уйи эканлигини сўради. Унга бу уй Ҳотам ал-Асоммнинг уйи эканлигини айтишди. Амир бир халтача олтинни уйга улоқтирди ва деди: «Ким мени яхши кўрса мен қилгандек қилсин!».

Амирнинг ҳамроҳлари ҳам Ҳотамнинг уйига бир халтачадан олтин улоқтиришди. Ҳотамнинг қизи йиғлай бошлади. Онаси ундан нега йиғлаётганини сўради. Қиз деди:

- Бир махлуқ бизга назар қилганида шунчалик бой бўлдик. Холиқ назар қилса ҳолимиз нечук бўлишини тасаввур қилдингизми?!».

Бу дунё шаксиз сабаблар дунёсидир. Биз сабабларни тутишга амр қилинганмиз. Сабабларни тутиш Аллоҳга бўлган ишончга зид келмайди. Сабаблардан кимдир беҳожат бўладиган бўлса иймони юксак Набийлар беҳожат бўлишар эди. Мусо алаҳиссалом Ҳизр билан учрашувга чиққанда зод-роҳила қилиб олган эди. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам Мадинага ҳижрат қилганларида ўзларига йўлбошчи ёллаган эдилар. Мақсад сабабларни тутиш билан Аллоҳга бўлган ишонч ўртасини тутишдир. Сабабларни гўё ундан бошқасининг фойдаси йўқдай тутамиз. Аллоҳга эса гўё сабабларнинг ҳеч бир фойдаси йўқдай ишонамиз!

Абдулқодир Полвонов

Ушбу мақола Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2023 йил 7 сентябрдаги 03-07/7119-рақамли хулосаси асосида тайёрланди.